

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, egy íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECZEN, KOLLÉGIUM
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár:
félévre 30000 korona.
Egyes szám ára 1500 kor.

Elnöki megnyitó

az ORLE közgyűlésén 1924 auguszt. 25-én Pápán.

Kedves Szolgatársaim! Az én cselekedetekre is mindig buzgón kész, változatlan testvéri szeretettel üdvözöllek benneteket. A mostani közgyűlést, egyéb szempontoktól eltekintve is, kiváló fontosságúnak kell minősítenem annál fogva, hogy megtartásának helye a dunántúli egyházkerület, amelynek területe most már ez által még szorosabban kapcsolódik bele az Országos Református Lelkészegyesület által képviselt történelmi jelentőségbe. A félreértések és rosszindulatok paroxismusának idején sem volt kétségem afelől, hogy egyesületünk kibír minden kritikát, diadalmasan kiáll minden reá zúdított keresztűzet, túlél minden jövő-menő szélsőséges irányzatot, mert céljával is, lényegével is, formájával is, munkájával és küzdelmeivel is, változhatatlan és megdönthetetlen evangéliumi és nemzeti igazságokat szolgál.

Hogy ezeket az igazságokat úgy eszményiségüknek, mint gyakorlati hasznosságuknak is megfelelően szolgálta, semmisem bizonyíthatja jobban, mint az a körülmény, hogy a reá zúduló támadások mindig olyan oldalról jöttek, ahol úgy az evangéliumi igazságok, mint a nemzeti eszme tisztasága tekintetében fogalmi zavarok és eljárásbeli következetlenségek vannak. Mivel az ember sohasem tudja, hogy kijelentéseit nem változtatja-e végrendeletté az idő, lelkiismeretem teljes tisztaságával s a felelősség egész nyomatékával hívom fel lelkészársaimat, hogy az ORLE programjához maradjanak hűvek. Az egymás iránti szeretet koporsónál keményebb erejével vegyék körül és biztosítsák a magyar reformációnak mindazokat a tiszta hitben, jó erkölcsben, felvilágosodottságban, szabadelvűségben és általános emberszeretben határozódó erőit, áldásait, amelyek elismerése és érvényesítése nélkül ez az ország, ez a mi koldus mivoltában is hön szeretett hazánk továbbra is a tévelygésnek és nyomorúságnak útját fogja járni. Sem helyi, sem általánosabb melléktekinteteknek, sem a hitetlen tudománynak,

sem a lelkiismeretlen politikának ne rendeljék alá az örökséget, amit Atyáinktól vettünk a nemes élet önzetlenségében, a tiszta hit alázatosságában, az igaz út bátorságában, a lelkiismeret szabadságában s abban a szeretetben, amely Isten iránt is, embertársaink iránt is áldozatra kötelez.

Azzal nem kell semmit sem törődni, hogy az ilyen programm szolgálata során megbélyegzés, vagy épen üldözés a bérünk. A mi jutalmunk nem más embereknél van, hanem lelkiismeretünk nyugalmaiban és Istennél, aki nem a világ haszontalan ítéletével ítél. Az eszmények ellen törő irányzatok és hatalmasságok a velük született erkölcsi betegség martalékaivá lesznek, az eszmények és az eszmények szolgálai pedig a történelem állandóságai.

Az emberi kitalálások, számítások, önzések, indulatok, szenvedélyek, harag, gyűlölet lázában vergődő ország majd csak elégeti már a maga kinján és kárán a lázkóros anyagát s az egészséges élet vágyával és erejével tér vissza a történelmi igazságok útjának elhagyott mérföld kövéhez. Ezek közül az igazságok közül most csak egyet kívánok röviden foglalkozni. Azzal, amelyik az ORLE programjának mindig sarkalatos pontja volt. Az 1848. évi XX. t.-c.-ben lefektetett viszonyossági és egyenlőségi elvet érttem. Tizenhét évvel ezelőtt, az ORLE alakulásakor, azt hittük, hogy a programnak ezt a pontját pár esztendő múltán túlhaladott állásponttá teszi a felekezetek kölcsönös belátása és a demokratikus államélet következetes okossága. Azonban szomorúan kell megállapítanunk, hogy a viszonyossági és egyenlőségi törvényes elv megvalósulásától ma távolabb vagyunk, mint 17 esztendő előtt.

Az állami tulajdont képező nagy katolikus egyházi javak jövedelmezőségének konjunkturális emelkedése egyfelől, a számszerűen kisebb felekezetek egyházi és iskolai segélyeinek csökkentése másfelől olyan visszás, sőt szégyenletes felekezetközi helyzetet teremtettek, amely nem tudná magát megnézni az 1848. évi XX. t.-c. becsületes tükörében az elszörnnye-

dés veszélye nélkül, de nem nézhetné meg a helyes államgazdasági követelmények tükörében sem. A mi egyházunknak teljes komolysággal kell felvetni a kérdést, hogy a viszonylag alamiznaszerű államsegélyek összege megéri-e azt az áldozatot, amit őseink által féltve őrzött önkormányzatunknak az államkormány kényére odavetett állapota jelent. A reformáció egyháza sohasem törekedett az állam feletti hatalomra, állam sem akart lenni sohasem az államban, de szabadságát minden olyan államhatalommal szemben létérdekének tartotta megóvni, amely államhatalom elfogult különbséget tett a vallásfelekezetek között. Mivel mi is ilyen állam kebelében élünk, önkormányzati szabadságunk megoltalmazása fokozott lelkiismereti kötelességünket képezi. Ha bizonyos jelekből ítélve megnyugtatónak állapítanók meg a jelenlegi kormány jóakarátát irántunk, akkor azt is meg kell állapítanunk, hogy az a feltételezett jóakarát nem érvényesülhet valami — a kormányénál is nagyobb hatalom miatt.

Az államnak javunkra teljesített kötelessége, rovásunkra gyakorolt jogához képest oly minimálisan csekély, különösen az uralkodóvá fejlődött egyház fejedelmi ellátásához viszonyítva, hogy ezért a kicsiny jóért önkormányzati szabadságunkban rejülő nagy javunkat elpredálni nem okszerű dolog. És ha megtekintjük azokat a működésüket hevertető forrásokat, amelyek néhány tiszteletet érdemlő kivételen kívül nagy vagyoni erejű egyháztagsainknál és egyházainknál mint kihalt ó-kútak szomorítanak, meg kell állapítanunk, hogy ezek a források a ősök buzgóságának és áldozatkészségének mértéke szerint s az egymás terhe hordozásának gyakorlati érvényesítésével az önálló egyházgazdasági élet feltételeit minden nehézség nélkül megteremtették. — Az anyagi bajoknak mindig lelki bajok az alapjai. Ezeket a se hideg, se meleg lelkiállapotokat egészségessé igazítani a hivalkodás nélkül való, alázatos és buzgó belmissziói munka feladata. Szoros értelemben való lelkeszi munka. Hit nélkül, tudomány nélkül, példaadó élet nélkül ennek a munkának nincsen sikere. Ennek a hármaskelléknek a mértékével mérjük meg magunkat mindnyájan lelkipásztorok s igyekezzünk a mértéket Isten segedelmével s az Ő dicsőségére betölteni.

Dr. Baltazár Dezső.

Közélet

A Leánykálvineum

című vezércikkünkre kaptuk Kiss Ferentől a következő sorokat:

Amilyen természetes, hogy a lelkeszek felbuzduljanak és áldozzanak a leány árváik nevelését célzó intézmény ügyéért, époly hála kötelező tény az, hogy világi papjaink s ezek között épen

lapunk főszerkesztője, emelik fel súlyos szavukat a Leánykálvineum érdekében. A helyet illetően elfogadja ő is az adott helyzetet, mert tényleg a nyíregyházi megoldás mellett az döntött, hogy ott az épület rendelkezésre áll, azonban nyomatékosan hangsúlyozza, hogy egy ilyen intézetre különösen az egyetemen tanuló leányokra tekintettel, Debrecenben is multhatatlan s sürgős szükség van és ebben neki tökéletesen igaza van. A Kálvineum vezetősége kezdetben is Debrecenre gondolt s itt akarta először a fiú-internátust létesíteni, de a város akkori vezetője szokásosan mosolygó arccal azt a kiábrándító választ adta, hogy Debrecennek ma is több kulturintézménye van, mint amennyi a város pótdója szempontjából kívánatos. Így mentünk mindkét intézményünkkel vidékre, de azt a gondolatot s törekvést, hogy az egyetemen tanuló fiúk s leányok részére Debrecenben is szerveztessék a Kálvineum vezetése alatt internátus, sohasem adtuk fel, csak alkalomra vártunk. Ilyen alkalomnak látszott előttünk a debreceni tanítónőképző-intézet átszervezésének napirendre került ügye, amelynek előmunkálatai rendén épen e cikk írója azzal a kéréssel fordult az átszervezés ügyében kiküldött bizottsághoz, hogy „a tanítónőképző építendő internátusában 40 kálvineumi leánynövendék számára két háló, két tanuló és egy felügyelői szoba építtessék, felajánlván, hogy a Kálvineum az internátus építési költségeit arányosan viseli s az ellátás díját az elhelyezett leányárvák után fizeti“. A bizottság, tekintettel arra, hogy a Kálvineum kérésének teljesítésével a lelkeszi leányárva-internátus felállításának égető kérdése megoldást nyer s e megoldás a tanítónőképző-intézet tanuló anyagát egyházi életünk szempontjából igen értékes elemmel gyarapítaná, a kérelmet pártolólólag terjesztette az egyházkerületi közgyűlés elé. (L. lapunk előző száma 262-ik lapját.)

Most már azon fordul meg az égetőnek jelzett kérdés mielőbbi megoldása, sikerül-e a tanítónőképző-intézet új internátusának a közel jövőben megépülése, mely esetben teljes lehetőség kínálkozik annak, hogy a számításba vett 40 hely a szükséghez képest szaporíttassék, vagyis minden azon fordul meg, tudunk-e leányaink számára helyet biztosítani; ha hely van, a többi magától jön.

Legyen szabad azért e helyről is kérést intéznünk az egyházkerület minden tényezőjéhez, azok között épen dr. Kun Béla tanácsbíróhoz, hogy a tanítónőképző átszervezése ügyében a legközelebbi közgyűléshez intézett előterjesztést teljes erejével támogatni s határozattá emelni méltózzassék.

Az ORLE konferenciája és kongresszusa Pápán.

Emlékezetes és mély nyomokat hagyó napokat élt át az Országos Református Lelkészegyesület augusztus hó 22—25. napjain Pápán.

A konferencia ismerkedési estje 21-én este fél 9 órakor volt, ahol olyan szép számmal jelentek meg a lelkipásztorok, hogy biztatást nyertünk a sikeres folytatáshoz. A két előadási nap (22, 23) mindegyikén reggel fél hétkor istentisztelet volt a templomban (Czeglédy Sándor, ill. Medgyasszay Vince esperesek magyaráztak bibliát); hét órakor

reggeli a konviktusban; nyolc órától egy óráig s délután 3 órától hét óráig tudományos előadások voltak, amikor is Dr. Révész Imre két előadással, Tóth Lajos, Pongrácz József, Csizmadia Lajos, Dr. Vass Vince pápai, Dr. Kováts J. István budapesti, Marton János sárospataki, Dr. Tankó Béla, Dr. Lencz Géza, Kiss Ferenc, Dr. Erdős Károly debreceni tanárok és Czeglédy Sándor győri lelképásztor és tb. esperes egy-egy előadással vettek részt. Este nyolc órakor, vacsora előtt, áhitat volt a konviktusban, amelyiken 22-én Csomasz Dezső, 23-án Szabó Balázs magyarázta az Írást. Az előadásokat, amelyek a nőnevelő-intézet dísztermében voltak, állandóan nagy érdeklődéssel hallgatták az egybegyűltek. Augusztus 23-án a főiskola dísztermében belmissziói konferencia volt, amelyen Czeglédy Sándor, Csikesz Sándor, Pongrácz József, Dr. Victor Gabriella, id. Victor János és Pongrácz József szerepelt.

Augusztus 24-én, vasárnap reggel id. Victor János mutatott be vasárnapi iskolai csoport-tanítást, amely után a jelenlevő több mint 300 lelképásztor, jórészt palástosan, bevonult a templomba. A hívek hatalmas tábora előtt Dr. Ravasz László prédikált ihletett ajkakkal, az agendai beszédet pedig Dr. Baltazár Dezső mondta profétai látással. Megható volt a lelképásztorok úrvacsorázása s az a jelenet, amikor a fennálló gyülekezet áhitata mellett együtt vette a szent jegyeket a két püspök. — Délután vallásos estély volt, amelyen imádkozással Kiss József esperes, énekszámokkal Varga Ferenc és Leel-Össy Árpád, költemény felolvasásával Baja Mihály, Muraközy Gyula és Medgyaszay Vince, hegedűjátékkal Kálmán Farkas bogdásai lelképásztor, szavalattal Ólé Sándor móri lelkész, előadással Dr. Antal Géza pápai theol. tanár vett részt.

A közgyűlés napján, 25-én, hétfőn, reggel Juhász László esperes végezte az istentiszteletet. — A közgyűlés 8 órakor kezdődött. Napirend előtt üdvözölte a közgyűlést a dunántúli egyházkerület (Dr. Antal Géza), a pápai főiskola és nőnevelő-intézet (Czeglédy Sándor), a pápai egyházmegye és egyház (Kiss József), az evangélikus egyház (Gyurátz Ferenc ny. püspök), az izraelita hitközség (Dr. Weltner Sándor orvos), Veszprém vármegye (Dr. Horváth Lajos főjegyző) és Pápa város (Dr. Tenzlinger József polgármester). Az üdvözlésekre adott válasz után Dr. Baltazár Dezső püspök-elnökünk tartotta meg Lapunk vezető helyén közölt mélyes hatású megnyitó beszédét, amely a pápai napok fénypontja volt. A közgyűlés sok, jelentékeny programpontja közül igen meleg érdeklődés kísérte Kiss Ferenc kálvineumi elnök jelentését a Leánykálvineum létesítéséről. A jelenvoltak bizonyára magukkal vitték a megvalósítás szükségét érző és cselekedetekben megnyilvánuló áldozatos készséget.

A közgyűlést követő közebeden a Baltazár-serleggel Czeglédy Sándor mondott szép beszédet.

Délután fél öt órakor a nagyszámú hallgatóság előtt a Petőfi házat Baja Mihály, a Jókai házat Muraközy Gyula, a Szabadság-oszlopot Juhász László koszoruzta meg. Ezután a nőnevelő-intézet ozsonát, este hétkor a Nőegylet szeretetvendégséget adott. Ez utóbbin imádsággal Pongrácz József, hegedűjátékkal Gáthy Ferenc, szavalattal Dr. Kő-

rös Endre igazgató, énekkel Erdőssy Vilmosné, bibliamagyarázattal Dr. Vass Vince vett részt.

Az augusztus 26. és 27. napjain jól sikerült balatoni kirándulásra száznál többen mentek el.

A konferencia és közgyűlés helyi rendezői, köztük Dr. Vass Vince, Tóth Lajos, Lic. Rácz Kálmánné úrasszony, a Nőegylet tagjai, a felszolgáló úri leányok, Fejes Zsigmond konviktusi felügyelőtanár óriási, de minden tekintetben kifogástalan munkát végeztek.

Kedves volt a debreceni Kántus volt tagjainak együttesen előadott Csokonai- és más dalai.

Megemlítésre méltó az is, hogy a konferenciális pénzek összforgalma kevéssel haladta meg a 60 milliót s ennek az összegnek mintegy 25 százaléka a lelkészárvaik segélyezését munkálta.

Feljegyzésünk szerint a tiszántúli egyházkerületből a következők voltak jelen (az esetleges hiányosság pótlásáért hálásak leszünk): Babus Gyula, Baja Mihály, Dr. Baltazár Dezső, Barabás Samu, Batta Miklós feleségével, Berey József feleségével, Cziriák Géza feleségével, Csighy Andor, Csikesz Sándor, Csomasz Dezső, Dankó Sándor, Dobrossy Zoltán, Dr. Erdős Károly, Futó András, Gönczy Béla, Dr. Hajdu Gyula, Juhász Elek, Dr. Juhász László, Kacsó János feleségével, Király Ferenc, Kiss Ferenc, Koppányi Gyula, Kustár Dániel, Lányi Elemér feleségével, Leel-Össy Árpád, Dr. Lencz Géza, Makay Lajos, Maklár Károly, Meikó István, Dr. Molnár Béla feleségével és leányával, Molnár Zoltán feleségével, Mózes István, Nádházy Bertalan feleségével és leányával, Nagy Imre, Nagy István (Kisújszállás), Nagy Lajos (Debrecen), Nagy Márton, Nemes Imre, Ördögh Lajos, Dr. Pallmann Péter, Papp Kálmán, Papp Lajos (Szeghalom), Pataky László, Pinkóczy Gusztáv, Radó József feleségével, Dr. Révész Imre, Sándor Pál feleségével, Sarkady Nagy József, Siposs József feleségével, Sipos Károly, Sövägő Gábor, Szabó Bertalan fiával, Szabó Dániel, Szabó János feleségével (Kocsord), Dr. Szász Imre feleségével, Szücs József, Dr. Tankó Béla feleségével, Tamó Béla, Tóth Lajos (Tiszadob), Tukacs János, Uray Sándor, Varga Ferenc, Veress Bálint.

Egy fogorvos várószobájában.

Társadalmi életünk problémái engem is érdekelnék.

Kint a mezőn, az Isten szabad ege alatt, bent a fedél alatt, szobám falai között, sokszor elgondolkozom a modern társadalmi élet hibáiról, jövődjéről.

Nem régen egy fogorvosnál kellett várakoznom s a várószobában eltöltött idő alatt jutottak eszembe az itt leírt gondolatok.

A fog nem egyéb, mint életműködésünknek egyik szükséges, elsőrangú kelléke. Hiszen még az állatoknál is, pl. a lónál, a szarvasmarhánál is, legelőször is a fogak épsége iránt érdeklődik minden vevő, aki csak a vásárban megfordul.

Az évek múlásával természetesen a fogak is gyengülni kezdenek. Kopnak, meglyukacsosodnak s aztán teljesen kipusztulnak a szájüregből...

Egyházi, állami s általában társadalmi életünk sem egyéb, mint egy organikus szervezet.

Mint minden organikus szervezeten, a társa-

dalmi élet szervezetén is észrevehető az idők múlása, a vénülő, az öregedő kornak sok-sok érdekes jelképe. A XX. század társadalmi életén is kétségtelenül megállapíthatjuk a vénülő, az öregedő kornak sok-sok komoly, figyelmetkeltő mementóját. Látjuk például itten-ottan egyik-másik társadalmi réteg elszegényedését, elerőtlenedését. Látjuk közelebbről, itt a mi hazánkban a középosztály s a munkásosztály nehéz, nyomasztó helyzetét.

Olyan állapot ez valósággal, mint amikor az öregedő ember panaszkodni kezd a szédülésről, a lábak s a karok elgyengüléséről. Pedig hát az egyes végtagok gyengülése nemcsak a haladó kornal, idővel indokolható meg, hanem onnét is, mert megromlott a fűtő-készülék, a gyomor, mert hát a szájüregben tönkrementek az őrlőmasina acélkerekai, a fogak, a régi, drága jó fogak...

Most állítsuk fel a hasonlatot a társadalom és az emberi test organikus szervezete között. Vajjon a társadalom életében miféle alkotás, intézmény az, amelyik méltán hasonlítható a szájüregben működő fogakhoz?!

Semmi nem egyéb, mint a **törvény** s annak szigorú végrehajtása.

Az ősemberek bizonyos szigorú törvényeket alkottak már barlanglakó korukban.

Hiába, hiába. Törvény nélkül nincsen családi, egyházi, állami, társadalmi élet sehol a földkerekségen. Törvény nélkül s azoknak szigorú végrehajtása nélkül az emberi társadalom elvész, elpusztul, akárcsak Babylon és Ninive, amely városoknak romjai között sakálók és hiénák tanyáznak.

S ne is csodálkozzunk azon, ha korunk mélyebb gondokozású egyenei között ma már feles számmal akadnak írók, bölcészek, akik hasonló sorstól féltik a huszadik század ragyogó civilizációját is.

A huszadik századnak is az a nagy betegsége, hogy társadalmi életünk fogai nagyon megodvasodtak s itten-ottan pusztulófélben vannak. Élnek, munkálkodnak ugyan a mi korunk törvényhozói is. De vajjon megtalálhatjuk-e a törvények tiszteletét a mi korunk gyermekei között? Nem azt látjuk-e, hogy a huszadik század halandói között, a legnagyobb virtusok egyike az úgynevezett „exlex“, ama bizonyos törvényen kívüli állapot, amikor egyik-másik felebarátunk túlteszi magát mindenfélre isteni és emberi törvényen.

Exemplum trahit. A példa vonz, hódít. Ma már a törvények negligálása bizonyos hősi nimbuszt helyez sok-sok felebarátunk homlokára.

A „negligálás“ a törvények semmibevevése, már jó régen elkezdődött a vallási, az egyházi ügyeknél, dolgoknál. S aztán átment ez a veszedelmes erény (helyesen szólva „bűn“) világi tere is. Legelőször kezdődött ilyenféle argumentálásokkal: Kicsoda az Isten, hogy engedjek ő nekí?! Senki! (Mintahogy a biblia is igazolja, hogy bizonyos elpusztuló népfajok, nemzetiségek mindig ilyenképen gondolkodtak.) S ma már, fájdalom, hasonlóképen gondolkodnak az emberek a világi törvények felől is.

Mi a törvény? Csak „kitalálás“, úri huncutság — mondja a modern idők gyermeke.

Kijátszani a törvényt. Ez a fődolog ma, fájdalom — tisztelet a kivételnek — lent és fent egy-

aránt. Van ügyvéd, amennyi csak kell. Van pénz, amennyi csak kell...

Az isteni és emberi törvények birodalma olyanforma helyzetbe jutott, mint Arany Jánosnál a „Családi kör“ éjszakáján a szoba mélységes csendje, amelyről olyan remekül írja a mi nagy emlékü költőnk: Átveszi egy tücsök csendes birodalmát.

Nálunk is átveszi a bűn csendes birodalmát. Itt is, ott is, a felső tenorból jajgat felénk a huszadik század irtózatossá jelszava: Aki bírja, az marja.

A kultúra fejlődik, halad ugyan tovább és tovább. Csak egy dolgot nem vesznek észre sokan. Azt nevezetesen, hogy ennek a nagy, rohamos haladásnak egy szép napon bizonyos zökkenés, bizonyos felfordulás lehet a vége...

Napjainkban ugyan holmi nacionalista erők kirobbanásáról, szóval egy új háború eshetőségeiről beszélgetnek a mi jövődőlgetni szerető felebarátaink. Holott, ha valamikor, most látjuk beigazolván valójában Szőnyi Benjáminnak, a régi hódmezővásárhelyi magyarokról költött érdekes stófiáját:

Ennek természeti nem is oly, mint másnak,
Hogy sem mint szolgája legyen a vad Mársznak,
Inkább áll kaszásnak, inkább áll kapásnak,
Inkább esik sásnak, mint fegyverfogásnak...

Ilyenformán gondolkodik a háborúról a jelenlegi generáció óriási százaléka az egész öreg Európában. De hát nem is csodálkozhatunk ezen az állapoton. Megunták az egyes nemzetek ama négy évig tartó véres lakodalmat.

Egy dologtól azonban méltán tarthatunk. A mindjobban kiélesedő osztályharcotól. Bizonyos társadalmi zivataroktól, forradalmaktól.

Óh, mert hiába. Ha egyszer meggyengül a törvény ereje, hatalma, ha egyszer nincsen korlát arra nézve, hogy a gyengébb fél védve, biztosítva legyen a hatalmasabbal szemben, ott a reakciónak előbb, vagy utóbb be kell következnie. Már pedig ma, amikor a társadalom organikus szervezetében elgyengültek a fogak, amikor a törvények végrehajtásánál nem igen látjuk az ősi energiát, azokat a sokat emlegetett vasmarkokat, akkor — fájdalom — jogosan következtethet minden gondolkozni szerető lélek bizonyos tragikus jövődőre.

De azért ne legyünk egészen pesszimisták. Higgyük, reméljük a legkészségesebb szívvel, hogy a XX. század gyermekei előbb-utóbb fel fognak ébredni s bizonyos orvosszerekről fognak gondoskodni. Belátják majd, hogy fogak nélkül, bizonyos okos és szigorú törvények nélkül, összeomlik a mi modern társadalmi életünk.

S ezen a téren különösen fontos hivatás vár az egyes felekezetekre, egyházakra. Közelebbről reánk, magyar protestánsokra. Hiszen nálunk is az a baj, hogy a fogak nagyon, de nagyon meggyengültek. Szóval ama bizonyos társadalmi betegség, amely összeomlással fenyegeti az egész modern kulturát, összeomlással fenyeget bennünket is.

Panaszkodunk, hogy letűnt, elmúlt nálunk is a „tekintélyek“ tisztelete. De azt nem akarjuk észrevenni, hogy a magasságos Isten ígéjének földi tolmácsai — akaratlanul is — odakerülnek már a kúfárok közé. Énekeljük ugyan, mert ott van régi zsoltáraink között ama megható ének:

Öröködbe Uram, pogányok jöttek.

És szent templomodot megfertőztették!
— s mégis elnézzük, mégis szemet hunyunk olyan dolgok felett, amelyek hangosan beszélnek a saját szent templomaink megszenteltségtelenítéséről.

Szóval a vénülés, a foghijasság jelei mutatkoznak már rajtunk „reformátusokon” is. Pedig hát csak egy kis igyekezet kell hozzá s aztán segíthetünk mi is a magunk baján.

Az odvas fogakat be kell plombáltatni. A foghijas helyekre egy-egy aranyfogot kell csináltatni. (Lehet randolf-fémből is. Csak az a fő, hogy jó, erős legyen!)

Bizonyos szigorú törvényeket kell hozatnunk az elharapódzott modern bűnök megfékezésére. Ne elégedjünk meg azzal a könnyű vigasztalással, hogy romlott ma az egész világ. Mert ha mi is így gondolkozunk, akkor nem érdemeljük meg ezt a szép elnevezést: Református.

Mi nem járhatunk a bűnös világ útjain. Miféleképpen, mireánk szinte parancsolólag kiáltanak: „me szavak a mai romlott viszonyok között: Ti vagytok a földnek sava; ha pedig a só megízeltél, mivel sózzák meg? ... Ti vagytok a világ világossága. (Máté 5¹³⁻¹⁴)”

Baráth Imre.

Tízenöt éves kápláni találkozó.

Akik 1909-ben végezték Debrecenben a teológiai tanuimányaikat, tízéves találkozóra az oláh megszállás miatt nem jöhettek össze. Most a tízenöt éves fordulón alkalmasnak látszott az idő; de mindössze tizen jöttek össze: Ablonczy Béla (Petneháza), Boros Jenő (Szatmár), Bucsei László feleségével (Bucsatelep), Erdős Károly (Debrecen), Gilicze Antal (Szentés), Gönczi János (Nyírbíró), Juhász Sámuel (Furta), Konrád Zoltán (Debrecen), Siposs Imre (Debrecen), Székelyhidy Béla feleségével (Álmosd).

Augusztus 13-án délután hálaadó istentisztelet volt, amelyen Erdős Károly imádkozott. Istentisztelet után Siposs Imre üdvözölte szívesen a megjelent tanárokat (Dr. Erdős József, Dr. Kun Béla, Mácsai Sándor) és tanulótársakat, amire Boros Jenő válaszolt meleg szavakkal. Az udvaron történt fényképezés után a temetőbe mentünk ki, ahol Dr. Balogh Ferenc sírjánál Juhász Sámuel, Dr. Öregi János porainál Székelyhidy Béla mondott kegyeletes emlékezést, virágokat helyezvén a fejéhez.

Este a Törő-féle vendéglőben volt kedves társas vacsora, ahol Dr. Erdős József köszöntötte szeretettel az egybegyűlteket. A vacsorán hallottuk meg a következő statisztikát: A 47 tanulótárs közül meghalt 5, ú. m.: Baranyi Lajos, Beke Antal, Rácz István, Szabó Kálmán, Venetianer Sándor. Az életben maradt 42 közül parochus lelkész 37, központi lelkézi hivatal vezetője 1, hitoktató 2, theol. tanár 1, világi pályára lépett 1. A régi egyházkerületi beosztást véve, tisztántúl működik 36. Erdélyben 3, tisztáninnen 1, Amerikában 1. Jelenleg hazánk elszakított területén él 19, menekült lelkész 1. — Tanulmányait tovább folytatva, doktor lett a theológiából 1, jogból 3, bölcsészethől 1, összesen 5.

Alapítványt, a pénz csekély értéke miatt, nem tettünk, de összegyűjtöttünk 810,000 K-t, amely összeggel egy hittanhallgató folyó tanévi költsé-

geit kívánjuk fedezni. Erre a célra a meg nem jelent tanulótársak szíves hozzájárulását Erdős Károly címére bizodalommal kérjük.

Augusztus 14-én délelőtt megnéztük az egyetemi építkezést és az új internátust, ami után azonnal váltunk el, hogy ha az Úr akarandja, tíz év múlva 25 éves találkozóra jövünk össze.

100 éves jubileum.

A 180 lelket számláló darnói egyházközség fényesen sikerült templomi ünnepélyt rendezett aug. 17-én kötemploma fennállásának 100-ik évfordulóján. Károlyi Gáspár vezetése mellett felhangzott „Im bejöttünk nagy örömmel” és „Te benned bízunk eleitől fogva” énekek után Incédy Márton vámosoroszi lelkész megható imája és Jakab Lajos nagyszekeresi lelkész az ünnep jelentőségéről szóló mély tudományú és a lelkek mélyéig ható beszéde, a helybeli és környékről idesereglett, a templomot zsúfolásig megtöltő közönségnek lelkében örökké maradandó kedves emléket hagytak. Az ünnepély fényét emelte Szegedy Antal vallásosságáról tettekben bizonyosságot tevő darnói föld-birtokos és szélesen kiterjedt családja, valamint vendégei is.

Az istentisztelet alkamával meghirdetett adakozás eredménye 213,700 korona volt, mely összegből 81,850 korona a Kálvineumot, 81,850 kor. a debreceni református tanítónőképző szegény tanulói alapját, 50,000 korona pedig a darnói egyház közszükségleti pénztárát illeti. Az élővirágokból font koszorúkkal és viráglúzákkal festőien feldíszített templom Szabó Róza és Kozma Zsuzsika ügyességét dicséri. A templomi ünnepély után barátságos összejövetel volt Szabó Imre helybeli lelkésznel, ahol is izletes ebéddel és vidám kedéllyel tiszteletesné asszony tette emlékezetessé ez összejövetelt.

Toronyalapkő letétel Gyulaházán.

A gyulaházai református egyház 1924 augusztus 10-én helyezte le újonnan épülő tornya alapkövét egyszerűségében is megható ünnepi istentisztelet keretében.

1823 aug. 3-án tűzvész által megrongált templomát 10 évvel később újjáépítette a hívek áldozatkészsége; azonban messzetekintő tornya 1876-ban, hibás építkezés miatt, összedőlt s ez időtől a romjaiból készült haranglábról hívta a hívek seregét az Úr házába két szép szavú harangja. Negyvennyolc évig szunnyadozott a lelkekben a toronyépítés gondolata. Negyvennyolc évig volt szép temploma torony nélkül. — Ez az év hozta meg a lelkeknek azt a csodálatos megmozdulását, hogy midőn a múlt év augusztus hó 5-én, a templom leégésének 100 éves évfordulóját ülte e gyülekezet: a presbiterium és a közgyűlés e sorok írójának határozati javaslatát határozattá emelte, mely szerint kimondja, hogy „temploma leégésének 100 éves évfordulóját ünneppé avatni s f. évi aug. 5-ét, mint évfordulót, az ősohöz méltó áldozatkész cselekedettel szentesíteni kívánja: elhatározva, hogy majdnem félévszázad óta romokban lévő tornyának felépítésére ez alkalommal, mint

legszentebb és ez ünnephez legméltóbb célra oly arányú terménygyűjtést eszközöl, mely a mai viszonyok mellett is képessé teszi tornyának 1924-ben való megépítésére...“ Ezzel megkezdődött egy lelkes gyülekezet csodaszamba menő erőfeszítése, megnyílt az áldozatkészség zsilipje. A gyűjtés szép összegét 1924 februárjában 2 nap alatt 30 millió koronára egészítették ki a hívek, önként vállalt kivételssel, ami lehetővé tette 50 ezer drb. téglának és a szükséges tölgyfáknak a beszerzését. A fa- és téglaszállítás összes munkáját a hívek végezték. — Júniusban a fal felépítésének munkadíjára, mészre, vasakra újabb 370 mm. búza beszállításának elvállalása módot adott a toronyépítés megkezdésére. A Lélek csodákat művel. Szűk aratáskor teremt áldozatos szívet, hogy annál edesebb legyen az adakozás.

A megáldó imát e sorok írója mondta, ki részese volt annak a csodálatos fitkú érzésnek, amelyik megtölti, megerősíti a lelkipásztort, midőn imáját egy szent érzésben összedobbanó szívek hite, bizakodása, csengése röpi az egek Urához, mint valami zengő szárny. — Imádkozás után a gyülekezet áldott lelkű agg pásztora, nt. Bakó Károly mondta el megindult hangon a torony ledőlésének történetét, mint szemtanúja annak, s reménykedő szavakkal, könnyező szemmel adta át az alapkövet Batta József, a gyülekezet agilis gondnokának és Rác Péter presbiternek, kik is azt végleges helyére tették. Azóta megtelt a hatalmas fundamentumnak ásott mélység és a 32 méter magasnak tervezett torony 3—4 méterre emelkedik a föld felszíne fölött s aki arra jár, többé nem le, hanem fölfelé néz.

Legyen áldott az Úr, aki erre az áldozatra e gyülekezetet méltóztatta; legyen áldott az építető, az építő: legyen áldott és szent mindörökké az evangéliumi szabadság ez újabb bástyája.

Gyulaháza, 1924 augusztus 23.

Pethő Károly,
református lelkész.

Különfelek

Gróf Degenfeld József a politikai tudományok tiszteletbeli doktora.

A debreceni m. kir. tudományegyetem jog- és államtudományi kara elhatározta, hogy gróf Degenfeld József egyházkerületi főgondnokunkat a közigazgatás és különösen a közművelődésügy terén szerzett számos nagy érdeme elismeréséül az államtudományok tiszteletbeli doktorává avatja. Ehhez a határozathoz most a Kormányzó úr hozzájárult s így az avatás legközelebb meg fog történni. Gróf Degenfeld érdemeinek nagyságát épen a mi olvasóközönségünk előtt nem kell ismertetni. Mi azt is jól tudjuk, hogy az ő erélyes közreműködése nélkül semmi sem lett volna ma a debreceni tudományegyetemből. Nagyon is érthető tehát, hogy az egyetem meghajtja előtte a zászlaját. A hittudományi kar már 1917-ben kitüntette díszdoktori oklevéllel. A jogi kar pedig tíz esztendő fennállása alatt most először ad egyáltalában ily kitüntetést; első és egyetlen díszdoktora gróf Degenfeld József. Hallunk olyan hangot, hogy ez az elismerés is korábban jöhetett volna. Lehet, de az

sem utolsó szempont, ami a jogi kart vezérelhetette, hogy t. i. kitüntetések adásához csak akkor kezd, amikor a kar tagjai közt az egyetem ügyei és az érdemek értékelése kérdésében egységes szempontok alakulnak ki s nem lehet attól tartani, hogy később bárki is jobb szeretné meg nem történnék az elismerés nyújtását. A tíz esztendő arra kellett hogy ki-ki megismerje a helyzetet és az embereket s így a maga közvetlen ismerete alapján határozzon. A tíz év után a kar egyedül gróf Degenfeldet választotta. Gratulálunk a választáshoz, mely magasabb szempontok érvényesülésének bizonyossága. A kétszeresen díszdoktor gróf úrnak hosszú életet és egészséget adjon az Úr — református anyaszentegyházunk javára.

Az Andaházi Szilágyi Mihály-nevelő intézetben a bentlakási díj havi 15 arany korona. Állandó tanári felügyelet. Ágyneműt minden növendék magával hoz. A felvételi folyamodásokat a debreceni református főgimnázium igazgatóságához kell benyújtani.

A Bethánia-Egylet Debrecenben szept. 13—16-ig hitébresztő és hitmélyítő konferenciát tart, amelyen s a vele kapcsolatos szeretetvendégségen Dr. Tánkó Béla, br. Podmaniczky Pál, Dr. Révész Imre, Ferenczy Károly, Nyáry Pál, Nagy István (Kisújszállás), Muraközy Gyula, Konrad György, Turóczy Zoltán, Nagy András, Dr. Ferenczy Gyula, Uray Sándor, Makay Lajos, id. Victor János, Forgács Gyula és Vargha Tamás működik közre. Jelentkezés Nagy István lelkésznel (Debrecen, Ispóty-telép) szept. 7-ig.

A Magyar Keresztyén Leányegyesületek Nemzeti Szövetsége f. hó 6—25. napjain leányegyesületi vezető-képző tanfolyamot tart Baross Gábor-telepi otthonában.

A Leánykálvínium javára a beregmegeyi ifjúság Csarodán, aug. 31-én zártkörű mulatságot rendezett.

Lelkészerőkezetet tartott a szamoskrassói lelkész kör aug. 21-én. Szamoskóródon. Az ünnepélyes istentiszteleten Oláh Sándor krassói lelkipásztor prédikált építő hatással. Megbeszélés tárgya volt a vasárnapi iskola, a hétköznapi templomi biblíolvasás és a hittanórák szaporítása.

A nagybányai renovált templom avatási ünnepélye szept. 14-én lesz.

Lelkészcserélés más egyházkerületben. A siklósi gyülekezet Ruzsás Lajos polgári iskolai igazgatót választotta meg pásztorául. Isten áldása sokasodjék meg rajta!

A csehok újabban erősen üldözöbe vették a kárpátaljai kerületben élő református lelkipásztorokat. Nemesak Bertók Béla munkácsi lelkipásztort nem ismerik el püspöknek, hanem — amint halljuk — kiutasították több lelkipásztort.

A debreceni egyház presbiteriuma ifj. Jámber Lajost, Kovács Kálmánt, Nagy Sándort, Bódy Ferencet, Géder Józsefet, Molnár Ferencet, Benkő Miklóst, Bencsik Andrást, Kulcsár Máriát és Zih Magdolnát választotta meg tanítóiul. Legyen Mesterük az Úr!

A magyar evangélikusok Erdélyben éles ellentétbe jutottak a szász konzisztóriummal, úgy, hogy nagy arányú mozgalom van közöttük ősi egyházuknak elhagyására és a református, vagy római katolikus egyházba áttérésre.

Az 1923. évi egyházkerületi jegyzőkönyv árának befizetésére az egyházmegyék felhívtnak. Egy példány ára 73,200 koronában volt meghatározva, amint azt a Debreceni Protestáns Lap ide 24-ik számában a püspöki hivatal 1548—1924. sz. a. kelt hivatalos értesítésében közzé tette. A befizetés határideje (július 1-sője) rég elmúlt, de a felhívásnak eddig kevés eredménye volt. Kérjük az egyházmegyei pénztárnok urakat a tartozás beküldésére. A Debreceni Egyházmegyéből még hátralékos egyházak szíveskedjenek az egyházmegyei pénztárhoz a 73,200 koronát azonnal beküldeni, megpótolván azt 700 K kézbesítési díjjal.

Felhívás. A nagymélt vall. és közoktatásügyi miniszteriumtól utalványozott egyszersmindenkori rendkívüli államsegély nyugtáját nem küldték be és így a segélyt sem vehették fel az alább felsorolt özvegy lelkésznek, illetőleg nyugalmazott lelkészek, ú. m.: Ecsedy Károlyné Mezőtúr 450 ezer K, Hubay Lászlóné Szeged 240 ezer K, Kaszonyi Róza Pusztaföldvár 240 ezer K, Kiss Károly Hajdúböszörmény Kálvineum 240 ezer K, Kovács Károlyné Füzesgyarmat 240 ezer K, Koncz Sándorné Kisújszállás 450 ezer K, Méhész Lajosné Kisújszállás 240 ezer K, Nagy Béláné Hajdúböszörmény 450 ezer K, Novák Sándorné Szentes 240 ezer K, Temkó Ferencné Pusztaföldvár 240 ezer K, Ujlaky Gáborné Nagykaroly 240 ezer K, Ujlaky Lajosné Ujkenéz 240 ezer K, Móríz Károlyné Nagykálló 240 ezer K, Bogdány Jánosné Mezőtúr 240 ezer K, Ormós Istvánné Jármí 180 ezer K, Abaházy Józsefné Ibrány 180 ezer K, Mihaltz Ákosné Szeged 240 ezer K, Deli Tamásné Tivadar 240 ezer K, Görömbey István Ujkenéz 450 ezer K, Vadas Gyula Magyarcsanak 450 ezer K, Nyiry Gyula Tóváros 450 ezer K. Felkérjük a felsorolt segélyezett lakhelyén működő nt. lelkész urakat, hogy az érdekelteket a nyugta beküldésére felhívni méltóztassék. A szövege a Debreceni Protestáns Lap ide 25-ik számában volt közölve. A szeptember hó végéig be nem küldött nyugta nem lesznek kifizetelők, miután számadásunk lezárásával a maradványt vissza kell szolgáltatni az állampénztárba. Egyházkerületi pénztári hivatal.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.
2394—1924. szám.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Tudomásul vétel és az érdekeltekkel leendő közlés kérésével tudatom, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 69,552—1924. II. sz. alatt kelt rendeletével utasította az állampénztárakat, hogy a lelkészek és segédlelkészek részére kiutalt rendkívüli segélyeket 1924. évi szeptember hó 10-ig fizessék ki.

Atyafiságos szeretettel

Debrecen, 1924 augusztus 19.

Révész Imre,
püspök h.

A kiadóhivatal üzenete.

Sz. L. Szamoskér. A postai küldemények eltévedésének előszámlálhatatlan oka lehet. Kifürkészni kárba menő fáradság. Innen a lap pontosan

postára adatik. Tessék jövőre hivatalos úton reklamálni. Mindjárt jobban vigyáznak reá. Egyébként ahol postaállomás nincs: az elkallódás esélye ennek révén is megsokszorozódik, anélkül, hogy szándékosságot volna alapunk feltenni. Kalamitás, mellyel számolnunk kell, akár a sajtóhibákkal.

Üzenetek.

Református egyháznak Báránd. A hivatalos levelek portókötségéből a Vkm. levonta a pénz elküldésekor felmerült postabért. Ebből Bárándra 85 K jutott. Így a 101,506 K küldeményt még pótolni kell 85 K-val. Alkalmilag majd elintézzük. Aki elszámolás útján kívánja a portókötség megtérítését átvenni: szíveskedjék ezt a körülményt tekintetbe venni. A debreceni egyházmegyében ezek a portótérítések: Bakonszeg 5180 K, Báránd 15,560 K, Berettyóújfalu 68,160 K, B.-Nagybajom 12,680 K, Bihartorda 9960 K, Dancsháza 1630 K, Felsőjózsa 4670 K, Gáborján 5990 K, H.-Bagos 6180 K, H.-Sámson 4360 K, Hencida 13,440 K, Hosszúpályi 6590 K, Mikepércs 10,250 K, Nagyrábé 3390 K, Sárrétudvari 11,330 K, Szerep 10,220 K, Tépe 6100 K.

Lelkészi hivatal Nagylónya. A portóigazolvány, mely még június 7-én kelt, szeptember 1-én érkezett ide. Lekészt. Méltóztassék rendelkezni vele. Postai költség miatt vissza nem küldhetjük.

Az országos nyugdíjintézet járulékok kivetése még nem történt meg. Így azok összegéről többfelől érkezett tudakozódásokra nem tudunk válaszolni.

Az adósegélyek még mindezeig nem jöttek meg az egyházkerületi pénztárhoz.

Pályázat

A magosligeti református egyház presbiteriuma pályázatot hirdet a más helyre eltávozás folytán megüresedett kántor-tanítói állásra.

I. Fizetés:

a) Lakás természetben, kerttel és mellékhelyiségekkel.

b) 7 mázsa 50 kg. búza és 10 mázsa tengeri helyett jelenleg 6 m. búza, 45 m. tengeri, 45 m. zab.

c) 5 öl helyett 2 öl kemény hasábos tűzifa.

d) 1595 □-öl szántó föld.

e) A terményjárandóságból elmaradó 15 m. búza, 1 m. tengeri, továbbá a fa járandóságból elmaradó 3 öl fa helyett jelenleg az egyház 35 magyar hold szántóföldet ad használatra.

f) Fizetésekiegészítés az államtól.

II. Kötelesség:

A mindennapi és ismétlő iskolának a tiszántúli református egyházkerületi tanterv és szabályzat szerinti vezetése. Kántori teendők végzése. Kánonikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat ellátása. Presbitergyűlési jegyzőkönyvek vezetése. Lelkészek mindennemű kulturális és belmissziói munkában való segédkezés. — Pályázati kérvények a képesítést, kántori és tanítói működést igazoló okmányokkal, valamint a forradalom és kommunizmus alatt tanúsított magatartásról szóló bizonyítvánnyal felszerelve: Református Lelkészi Hivatal, Magos-

liget, up. Tiszabecs, küldendők szeptember 20-ig.
Menekültek előnyben részesülnek!
Az állás választás jogerőre emelkedése után
azonnal elfoglalandó.
Magosliget, 1924 aug. 28-án.

Tóth Ferenc,
református lelkész.
isksz. éki elnök.

HIRDETMÉNY.

A Berekböszörményi Háziiparfejlesztő Közkereseti Társaság szövetségében megindult a termelő munka s amikor erre a termelő munkára felhívjuk a református lelkészek figyelmét, ugyanakkor értesítjük, hogy Társaságunk megrendelésre szövet:

1. Törülközőket, lepedő és ingnek való vásznakat, szakasztó-ruhákat, konyharuhákat.
2. Férfi- és női ruháknak való gyapot és gyapjú kelméket tetszés szerinti színben, téli és nyári használatra.
3. Erős zefir és finom zefir ingeknek való kelmét és zsebkendőket.
4. Ágyterítőket tetszés szerinti színben stb.
5. Papi palástnak való, erős szöveteket.

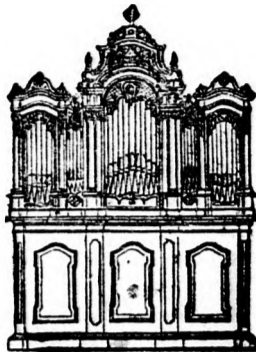
A megrendeléseknél mindig a nyersanyag arához mérve a legjutányosabb árakat számítunk és nem tetszés esetén az árút készséggel visszaveszünk. Előleget nem kérünk, de a megrendelésnél kikötött árakhoz ragaszkodunk.

Berekböszörmény, 1924 szeptember 1.

Péntek Ferenc,
lelkész, mint a Társaság elnöke.

FITTLER SÁNDOR

orgona-, orgonasíp- és harmónium-készítő vállalata
PESTERZSÉBET, Erzsébet-u. 23.

Készít elsőrangú modern gépezetes és légnyomású, tartós, nemeshangú

új orgonákat

művészi kivitelben.

Hadicélokra elrekvirált és egyéb

orgonasípok

speciális készítése és szállítása.

Vállalja régi orgonák légnyomású rendszerre való átalakítását, kibővítését, javítását, tisztítását és szakszerű újra hangolását, valamint

orgonák évi jókarban tartását.

Villamos fűjtató berendezések készítése.

Szívó és nyomó rendszerű harmonikumok készítése, javítása és hangolása. — Minden munkáért jótállást vállalok. — Felvilágosítással, tervezettel és költségvetéssel készséggel szolgálok — Munkám szakszerű végzését és pontosságát több egyház ajánlólevelével tudom igazolni.

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

Egyházkerületi elemi iskolai tankönyvek,

papirook, írószerek, tollak, tinták, ceruzák, kréták, palatáblák, szivacsok és minden egyéb iskolai író- és rajzeszközök óriási választékban kaphatók.

Irkák közül különösen ajánljuk a kiváló finom papíron készült és nagyon olcsó

4 és 6 lapos „**MÉLIUSZ**” irkáinkat.

ZSOLTÁRKIADVÁNYAINK

iskolai alakja minden kötésben kapható.

Kiadásunkban most jelent meg a zsinat által kötelező használatra elrendelt **Temetési énekek a magyar reformátusok használatára**

a zsinat által megállapított szöveggel és dallamokkal.

Ára kemény papírkötésben K 6000.—, félvászonkötésben K 8000.—. Továbbá

Temetési énekek a magyar hívek, énekvezérek, iskolák és dalos egyesületek használatára

a zsinat által megállapított szövegekkel és dallamokkal, vegyeskarra (orgona, harmonium, zongora) és férfikarra. Ára kemény papírkötésben K 12,000.—, félvászonkötésben K 14,000.—.

Tankönyvekből és írószerekből az egyházaknak és iskoláknak 10% engedményt adunk.

„**MÉLIUSZ**” könyvkereskedés, Debrecen.

Debreczen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata.